

چکیده

مقدمه: استعمال دخانیات شایع ترین عامل قابل پیشگیری مرگ و ناتوانی و دومین علت اصلی مرگ در جهان است. در حال حاضر، استعمال دخانیات مسئول یک مورد از هر ده مورد مرگ افراد بزرگسال است. مصرف دخانیات یکی از عوامل خطر بار بیماری در کل جهان به شمار می‌رود. این مطالعه با هدف بررسی اثر مالیات بر دخانیات بر شیوع بیماری‌های ناشی از مصرف دخانیات در ایران انجام شد.

روش کار: این مطالعه جزء مطالعات کمی و به صورت مقطعی و با استفاده از اطلاعات کتابخانه‌ای و میدانی انجام می‌گیرد. پژوهش حاضر از نظر نتایج مطالعه، کاربردی محسوب می‌شود. برای برآورد تابع تقاضای دخانیات به روش AIDS از نتایج آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری طی سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۹۹ که توسط مرکز آمار انجام می‌گیرد، کشش‌های قیمتی مصرف دخانیات محاسبه شد و در ادامه با استفاده از مطالعات مروری و بکارگیری روش دوز-پاسخ اثرات بهداشتی سناریوهای قیمتی طراحی شده مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که کشش درآمدی گروه دخانیات مثبت و کوچکتر از ۱ است که حاکی از نرمال و ضروری بودن است. اثر سناریوهای قیمتی بر پیامد مرگ و میر ناشی از مصرف دخانیات نشان داد که در نهایت افزایش در قیمت سیگار از طریق کاهش مصرف دخانیات، باعث کاهش در مرگ و میر ناشی از مصرف آن می‌شود بگونه‌ای که به ترتیب ۱۰، ۲۵، ۷۵ افزایش در قیمت سیگار موجب ۱،۴، ۳،۶ و ۱۰،۹ مورد مرگ و میر می‌شود.

نتایج: اگرچه اجرای سیاست‌های قیمتی سوخت با کاهش موارد مرگ و میر و بیماری‌زایی متناسب به مصرف سیگار می‌شود. کشش درآمدی گروه دخانیات مثبت و کوچکتر از ۱ است که حاکی از نرمال و ضروری بودن این گروه کالایی است. به بیان دیگر با افزایش درآمد خانوارهای شهری، سهم بودجه‌های دخانیات کاهش می‌یابد. مصرف دخانیات هزینه‌هایی زیادی را به سلامت و اقتصاد فرد و جامعه تحمیل می‌کند، پیش‌بینی برنامه‌هایی در جهت کنترل مصرف آن ضروری است. استفاده از سیاست‌های قیمتی از طریق ابزار مالیاتی از آن جمله است.

کلید واژه: مصرف دخانیات، سیگار، مالیات، سیستم تقاضای تقریباً ایده‌آل